

TRADUCERI ÎN ENGLEZĂ DIN GRIGORE VIERU

Irina STRECHII,

asistent universitar, magistrul în filologie,
Universitatea de Stat „Alecru Russo”, Bălți, Republica Moldova

Abstract

Some translations of Grigore Vieru's poems are presented below.

Rezumat

Propunem mai jos variante de traducere a operelor lui Grigore Vieru.

Nici o stea

Nici o stea nu e săracă
Atâta timp cât se vede.
Nici un neam nevoiaș,
Cât are un cântec, un grai.
Să ai un lăcaș propriu,
Un grai al tău din adânc,
O memorie proprie -
Iată ce este Patria.
Hei! Ce cauți acolo sus?!
Bocancul spaimei cerul a spart.
Pământ bun, negru,
Aluneci dus de șuvoaie.
Mulțumește mamei!
Câtă vreme rămân
Mamele jos pe pământ,
Nici o țară nu e săracă.

În Limba Ta

În aceeași limbă
Toată lumea plânge,
În aceeași limbă
Râde un pământ.
Ci doar în limbă
Durerea poți s-o mângâi,
Iar bucuria
S-o preschimbi în cânt.
În limba ta
Ți-i dor de mama,
Și vinul e mai vin
Și prânzul e mai prânz.
Și doar în limbă
Poți râde singur,
Și doar în limba ta
Te poți opri din plâns.
Iar când nu poți
Nici plânge și nici râde,
Când nu poți mângâia
Și nici cânta,
Cu al tău pământ,
Cu cerul tău în față,
Tu taci atuncea
Tot în limba ta.

Not a star

Not a star is poor
As long as it is seen
Not a nation being needy
As long as it has a song, a speech.
To have your own house
Your own speech from the depth
An own memory -
This is a Homeland.
Hey, what are you doing up there?
The shoe of fear broke the sky
The good, black Earth (Soil)
Slips led by the streams.
Thank your mothers!
As long remain
The mothers down on the Earth
No country is poor.

In Your Language

In the same
Everyone is crying,
In the same language
A ground is smiling.
But only in your language
The ache could be cherished
And the joy be changed into a song.
In your language
You miss your mother,
And the wine is more like wine.
And the dinner is more like dinner.
And only in your language
You could laugh alone,
And only in your language
You could stop crying.
But when you cannot cry or laugh,
When you can not cherish
And can not sing,
With all your ground and the sky above
you,
You are silent
Still, in your language.

Tăcerea mamei

Tăcută
Ești, draga mea mamă,
Tăcută.
Ca mierla
Ce - nhamă, deshamă,
Ca mierla.
Ca frunza
Când merge la coasă,
Ca frunza.
Ca iarba
Când șade la masă,
Ca iarba.
Ca steaua
La moară când duce
Ca steaua.
Ca piatra
Ce-aminte-și-aduce
Ca piatra.

Mă rog

Mă rog de tine, ploaie,
Când zbor către planete.
Stropește gura mamei
Și-o apără de sete.
Mă rog de tine, codru,
(Căci anii tăi tot fi-vor)
Cuprinde-i cald ființa.
Și-o apără de vifor.
Mă rog de tine, iarbă,
Mângâie-i talpa goală
Și sarea grea din oase
Și-o apără de boală.
Mă rog de tine, munte,
Cât zboru-o să mă poarte
Sărută ochii mamei
Și-i apără de moarte.

Părul mamei

Câte case ai uns tu, mamă,
Cu var, cu lut!
Albește în părul tău, mamă
Varul acel de demult.
Cât am plâns eu
Strâns în al foamei clește!
Stăteai noaptea ca la priveghi
În părul tău, mamă, albește
Sarea lacrimilor mele vechi
Sara eu îți probozesc nepotul
Că ți se urcă în cap și-i rău.
Dar se mută la tine cu totul

Mother's Silence

Silent
You are my dear mother,
Silent.
As the blackbird
That is harnessing and unharnessing,
As the blackbird.
As the leaf
When is going to haymaking,
As the leaf.
As the grass
When is sitting at the table,
As the grass.
As the star
When is going to the mill,
As the star.
As the stone
That is remembering,
As the stone.

I beg

I beg you, rain,
When fly to planets
Wet my mother's mouth
And protect it of dryness.
I beg you, Codrii,
(You are surviving)
Embrace her body hotly
And protect her of snowstorm.
I beg you, grass,
Caress her bare feet
And the salt in her bones
And protect her of illness.
I beg you, mountains
As much as the flight
will conduct me
Kiss my mother's eyes
And keep them immortal.

Mother's Hair

How many houses have you oiled, Mother,
With lime and with clay!
That lime is whitening in your hair,
Mother.
How many times I cried because of
hunger!
And you were awaking during the night.
The salt of my old tears
Is whitening in your hair, Mother.
In the evening I am troubling you,
Your grandson,
So that it is climbing in your head

Si plânge tot în părul tău.

Patria

Patria asta e o pâine caldă.
Vântul ăsta e un vin domnesc.
Și pelinul – busuioc sălbatic.
Vine ziua aurindu-mi pâinea
Vine seara aromându-mi vinul.
Vine mama îndulcindu-mi gândul.

Mâinele mamei

Când m-am născut, pe frunte eu
Aveam coroană-mpărătească:
A mamei mână părintească,
A mamei mână părintească.
Duios, o, mamă eu întâi
Cu mâna dragei mele fete
S-au întâlnit la mine-n plete,
S-au întâlnit la mine-n plete.
Copii am. Dar și acum când
Vin zorii noaptea s-o destrame,
Găsesc pe frunte mâna mamei,
Găsesc pe frunte mâna mamei.
O, mâna ei, o, mâna ei,
O, mâna ei, ca ramul veșted,
A-mbătrânit la mine-n creștet,
A-mbătrânit la mine-n creștet.

Buzele mamei

Iar buzele tale sunt, mamă,
O rană tăcută mereu,
Mereu presurată cu țărna
Mormântului tatălui meu.
O, buzele ce sărutară
Al tatei mormânt
Mai mult ca pre dânsul,
Pre tata-n
Puținii lui ani pre pământ.
Acuma când nu te poți, mama,
De sarea din șale pleca,
Cine ridică mormântul
Spre gura uscată a ta?!

Formular

- Numele și prenumele?
- Eu.
- Anul de naștere?
- Cel mai tânăr an: când se iubeau părinții

And it is bad.
But he is coming to you forever
And he is still in your hair.

The Homeland

This homeland is like a fresh warm bread.
This wind is a reign wine
And the wormwood – a wild sweet basil.
The day is coming gilding the bread
The evening is coming flavoring the wine.
Mother is coming sweetening my thought.

Mother's Hands

When I was
I had an emperor crown on my
forehead :
My mother's parental hand,
My mother's parental hand.
Tenderly, oh, firstly her hand
Had met in my hair
Had met in my hair
With my loving girl's hand.
I have children. But even now
When the daybreak comes
To dissolve the night
I feel my mother's hand on my head,
I feel my mother's hand on my head.
Oh, her hand, oh, her hand,
Oh, her hand, withered like branch
Have aged on my head,
Have aged on my head.

Mother's Lips

Mother, your lips
Are always like a silent wound
Forever sprinkled
With my father's grave soil
Oh, the lips that
Kissed father's grave
More than himself,
My father,
During his few years on the earth.
Now, when you could not
Bend because of the salt
In your loins,
Who would raise the grave
To your dry lips?!

Blank

- The name and the surname?
- I.
- Date of birth?
- The youngest year: when my parents

- mei.
- Origine?
- Ar și seamăn
- Dealul acel din prejma codrilor
- Stiu toate doinele.
- Profesiunea?
- Ostenesc în ocna cuvintelor.
- Părinții?
- Am numai mamă.
- Numele mamei?
- Mama
- Ocupația ei?
- Așteaptă.
- Ai fost supus judecării vreodată?
- Am stat niște ani închis în sine.
- Rubedenii peste hotare ai?
- Da. Pe tata îngropat în pământ străin.
- Anul 1945.

Făptura mamei

Ușoară, maică, ușoară,
 C-ai putea să mergi călcând
 Pe semințele ce zboară
 Între ceruri și pământ.
 În priviri c-un fel de teamă,
 Fericită totuși ești -
 Iarba știe cum te cheamă,
 Steaua știe ce gândești.

Legământ

Știu: cândva, la miez de noapte,
 Ori la răsărit de soare,
 Stinge-mi-s-or ochii mie
 Tot deasupra cărții sale.
 Am s-ajung atunci, poate,
 La mijlocul ei aproape.
 Ci să nu-mi închideți cartea.
 Ca pe recile-mi pleoape.
 S-o lăsați așa deschisă,
 Ca băiatul meu ori fata
 Să citească mai departe
 Ce n-a reușit nici tata.
 Iar de n-au s-auză dânșii
 Al străvechii slove bucium,
 Așezați-mi-o ca pernă
 Cu toți codrii ei în z Bucium.

Cuvântul Mama

Pruncii îl zuruie.
 Bătrânii îl visează.
 Bolnavii îl șoptesc.

- loved each other.
- Your origin?
- I am ploughing and sowing the hill
around the forest.
- I know all the folk songs.
- Your profession?
- I am exerting myself in the jail of words.
- Your parents?
- I have only my mother.
- Your mother `s name?
- Mother.
- Her occupation?
- She is waiting.
- Have you ever been tried?
- I stayed some years imprisoned in
myself.
- Have you any relatives in the foreign
countries?
- Yes, I have. My father is buried in a
foreign land. In 1945.

Mother `s creature

Easy, mother, easy,
 You would go trampling
 On the seeds flying
 Between the sky and the ground.
 In your eyes with little fear,
 You are however happy -
 The grass know you by name,
 The stars know your thoughts.

The Pledge

I know: once at midnight
 Or maybe during the sunrise
 I will fall asleep
 Still on his book.
 I will come to, its middle
 And you should not close the book
 As my cold eyelids.
 Let it be open
 So that my son or daughter
 Would read it farther
 What their father failed to read.
 But if they do not hear
 The breathing of the immemorial ancient
 words
 Then, put me it like a pillow
 With all its agitated forest.

The Word „Mother”

Babies are babbling it.
 The old men are dreaming it.
 The ill are whispering it.

Muții îl gândesc.
Fricoșii îl strigă.
Orfanii îl lacrimă.
Răniții îl cheamă.
Iar ceilalți îl uită.
O, Mamă! O, Mamă!

Am rupt acest trandafir

Rostesc cuvinte
Ca să iau aer.
Adorm,
Ca să nu mai știu.
Tai pâine,
S-o bucur pe mama.
Ascult mierla,
Ca să nu mint.
Mă uit la tei,
Ca să nu uit.
Am rupt acest trandafir. De ce?

* * *

Cum nu sunt doi pomi
Întocmai la fel,
Și nici două popoare;
Cum nu se aseamănă perfect
Cicoare cu cicoare -
Astfel, maică, și tu
Ești unica-n lume,
In cântecul
Ce-mi bate sub tâmple.
Nimeni nu
Poate golul să-l umple,
Golul ce-l lași -
Nici cântecul meu,
Nici popularul meu nume,
Nici țara chiar, care
La fel mi-e de scumpă și ea.
Rămâi.
Mai rămâi.
Nu pleca.

Locuiesc

Locuiesc la marginea
unei iubiri.
La mijlocul ei
trăiește credința mea.
Locuiesc la marginea
Unui cântec.
La mijlocul lui
trăiește speranța mea.
Locuiesc la marginea

The mute are thinking about it.
The cowards are crying it.
The orphans are tearing it.
The hurt are calling it.
The others are forgetting it.
Oh, Mother! Oh, Mother!

I have cut this rose

I am saying words
To breath in air
I am falling asleep
Not to know
I am cutting the bread
To make my mother glad
I am listening to the blackbird
Not to lie
I am looking at the lime
Not to forget
I have cut this rose. Why?

* * *

As two trees
Cannot be identical,
As two nations
Cannot be.
As two chicories
Are not perfectly identical
So, you, mothers are unique
In the world,
In my heart,
In my song
That beats at my temples.
Nobody will
take your place
your empty place
that you leave,
not even my song
nor my popular name.
not even the country that is
as dear as you.
Stay.
Stay some any more.
Don't go...

I live

I live at the edge
Of my love.
In the midst of love
My belief lives.
I live at the edge
of a song
in the midst of song
my hope lives.
I live at the edge

Unei pâini.
La mijlocul ei -
Dragostea mea pentru voi.

Ars poetica

Merg eu dimineața, în frunte,
Cu spicele albe în brațe
Ale părului mamei.
Mergi tu după mine, iubit-o,
Cu spicul fierbinte la piept
Al lacrimii tale.
Vine moartea din urmă
Cu spicele roșii în brațe
Ale sângelui meu -
Ea care nimic niciodată
Nu înapoiază.
Și toți suntem luminați.
De-o bucurie neînțeleasă.

Of a bread
In the midst of bread -
My love for you.

Ars poetica

I am walking in the morning
With the white grains
In my arms of my mother's hair.
You walk after me, my lover,
With the grain hot at the chest of her tears.
The death is coming behind
With the grains red with my blood
In its arms.
Death which never returns anything back.
And we are all
Lighted by an unknown joy.